

Na stopě neziskovek. „Dělají politiku. Ale nikdy to nepřiznají.“ A co by se s tím mělo dělat

- CZ24 News | 6. března 2024

SVĚT: Politickým neziskovkám jde o to působit jako obhájci objektivního, v jejich očích nepolitického dobra, a díky tomu se dostávat tam, kam je přístup otevřeně politicky jednajícím subjektům, což jsou zejména politické strany a hnutí, zapovězen. „Takto mohou relativně volně působit ve školách, v úřadech a v bezpečnostních složkách, například jako školitelé, ale také v médiích jako ‚nezávislí‘ experti,“ říká pro ParlamentníListy.cz právník, politik a analytik Robert Kotzian. Přidává i tři důležité body, jak lze s tímto zlem bojovat.

Přiznám se, že nevím o nikom, kdo by se tak důkladně zabýval fenoménem politických neziskových organizací, jako jste vy. Jak se vlastně odlišují politické neziskovky od dalších neziskových organizací, jimž o politiku primárně nejde?

Musím začít trochu zešíroka. Nejprve chci poznamenat, že politické neziskovky nelze analyzovat z politicky neutrální pozice. Ačkoli jsem si kdysi myslel, že to možné je, dnes vím, že není. Proto na to, co to vlastně je politická neziskovka, nahlížím z pozice obhájce západní civilizace. To je i podtitul mé knihy. Teprve zaujmeme-li toto východisko, lze politické neziskovky vymezit jako radikálně progresivistické neziskové organizace využívající specifické metody prosazování svého vlivu. Každé slovo v této definici má svůj význam.

Které jsou ty v Česku nejznámější, přičemž o některých ani mnozí netuší, že jsou politické?

Ze známých politických neziskovek mohu uvést například Amnesty International, Člověk v tísni, Hnutí Duha nebo Organizace pro pomoc uprchlíkům. Nevím, koho překvapí, že jde o politické, a to s důrazem na tento přívlastek, neziskovky. Podstatné však je, že samy tyto organizace by nepřipustily, že jsou politické, tj. politicky jednající. Tvrdily by, že hájí objektivně správné hodnoty a že je proto nesmysl posuzovat jejich aktivity jako politické.

Na co se politické neziskovky konkrétně zaměřují, odkud berou zadání a z jakých zdrojů jsou financovány?

Politické neziskovky podle jejich zaměření rozdělují na lidskoprávní, multikulturalistické, environmentalistické, sociálně-inženýrské a antidiskriminační. Nicméně společným jmenovatelem všech je ideologizovaný pokrok, tedy progresivismus. Informací o financování politických neziskovek je velmi omezené množství. Leccos se lze dozvědět, pokud zdrojem peněz jsou veřejné rozpočty. Ale o penězích od soukromých nadací a sponzorů se dozvíme jen to, co buď donátor, nebo politická neziskovka dobrovolně o svých finančních vztazích prozradí. Řada politických neziskovek své finanční zdroje zcela tají.

Pokud jsou dvě či více s podobným nebo stejným zaměřením, konkurují si nebo spolupracují?

Vzájemná propojenost a spolupráce je pro politické neziskovky typická. Na všechny politické neziskovky v jejich vzájemné propojenosti, a to nejen mezi sebou, ale například i s akademickými

institucemi nebo podnikatelskými subjekty, je užitečné nahlížet jako na jeden spolupracující a propojený celek. Ve své knize mu říkám, záměrně trochu pejorativně, progresivistická hydra.

Čím by se daly charakterizovat sféry, ve kterých politické neziskovky působí, třebaže často nenápadně, a dokonce i nepozorovaně?

O to právě politickým neziskovkám jde. Působit jako obhájci objektivního, v jejich očích, nepolitického dobra a díky tomu se dostávat tam, kam je přístup otevřeně politicky jednajícím subjektům, což jsou zejména politické strany a hnutí, zapovězen. Takto mohou relativně volně působit ve školách, v úřadech a v bezpečnostních složkách, například jako školitelé, ale také v médiích jako „nezávislí“ experti a podobně.

Jak jsou vnímány neziskové organizace Právý břeh - Institut Petra Fialy a Centrum pro studium demokracie a kultury, kterou nynější premiér spoluzakládal už v roce 1993?

Odpovědí na tuto otázku možná nespĺním očekávání některých čtenářů. Ani jednu z těchto politických neziskových organizací bych neoznačil jako politickou neziskovku. Do mé definice se nevejdou. Nicméně jak se Petr Fiala jako politik v praxi vzdaluje od konzervativního pohledu na svět, čímž se přibližuje k progresivismu, posouvá se stejně i Právý břeh - Institut Petra Fialy. Ale nazvat tuto organizaci politickou neziskovkou by bylo přeháněním.

Lidé z Centra pro studium demokracie a kultury nejspíš většinou inklinují k podpoře Petra Fialy, ale nemyslím si, že to z něj dělá politickou neziskovku. Například Revue Kontexty, přestože je vydávána s finanční podporou státního rozpočtu, dlouho patřila k velmi kvalitním a konzervativně orientovaným časopisům. Píšu v minulém čase, protože v poslední době už ji nečtu. Připadá mi spravedlivé uvést, ať se to líbí, nebo ne, že cokoli lze Centru pro demokracii a kulturu z poslední doby vytknout, tak je to organizace, která za svých 30 let existence udělala pro české konzervativní myšlení opravdu hodně.

V nedávné osobní billboardové kampani Petra Fialy byla prvním článkem v řetězci, který se postaral o její úhradu, Podnikatelská družstevní záložna, kde měl „shodou náhod“ premiér uložen téměř milion korun. V onom řetězci figuruje i Fialova neziskovka a jeden think-tank z Bruselu. Poškozuje tenhle tok peněz, které ještě výrazně přifouknou evropské dotace, prestiž předsedy vlády? Nebo je ta kauza tak složitá a nepřehledná, že to většina voličů neřeší?

Kroutím hlavou nad tím, kam Petr Fiala uložil své peníze. Nicméně touto kauzou se nezabývám. Věřím, že ji prověřují orgány k tomu povolané. Otázka je, zda tahle nepříjemnost Petra Fialu potápí jen v očích jeho odpůrců, nebo zda se projevuje negativně i na podpoře jeho příznivců. Osobně se domnívám, že v řadách podporovatelů pana premiéra se neprojevuje. Přinejmenším ne významně.

Lze říci, že takový tok peněz, díky němuž mohla nezisková organizace Právý břeh - Institut Petra Fialy financovat kampaň šéfa ODS sumou 1,8 milionu korun, je pro existenci a fungování politických neziskovek zcela běžný?

Pro politické neziskové organizace v konzervativní části politického spektra je to částka velmi netypická. Přestože tvrdím, že organizace Právý břeh - Institut Petra Fialy není politickou neziskovkou, není tedy progresivistická, nezařadil bych ji ani mezi konzervativní organizace. Ale tady jde myslím o něco jiného. Právý břeh - Institut Petra Fialy je jednoúčelová politická nezisková organizace, jejímž ústředním cílem je podpora jediného politika, tj. Petra Fialy. Jakmile jednou Petr Fiala odejde z aktivní politiky, pozbude tato nezisková organizace praktický význam. Odhaduji, že

zhruba ve stejné době budeme svědky rapidního poklesu jejich příjmů.

Co existence politických neziskovek přináší společnosti a jak se dá případným negativním důsledkům jejich činnosti čelit?

Politické neziskovky západní společnosti nepřinášejí nic dobrého. Naopak. Jsou to nositelé zlé ideologie. Prezident Václav Klaus je v předmluvě k mé knize nazval zlem. Myslím, že je to velmi stručná, ale výstižná charakteristika. Otázka, co s tím, je velmi důležitá. Je to na delší povídání. Ale základní body jsou tři. Za prvé, usilovat o široké pochopení jejich politické podstaty, tedy vysvětlovat, že politické neziskovky nejsou nositelky obecného dobra, ale politické ideologie. Za druhé, žádat po nich stejnou míru transparentnosti, jakou požadujeme po politických stranách, tj. například zveřejňování příjmů. Za třetí, zastavit jejich financování z veřejných rozpočtů.

[ZDROJ](#)